

ΠΩΣ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΩ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΗΠΩΝ;

Πρόκληση

Οι αστικοί και κοινοτικοί κήποι υπήρξαν επί μακρόν στην πόλη συνυφασμένοι με τις δραστηριότητες και τις δυναμικές της. Ακόμα και αν η καλλιέργεια είναι σημαντική δραστηριότητα, από τη στιγμή που οι κοινωνίες αλλάζουν, οι τόποι θα πρέπει να προσαρμόζονται και να διατηρούν τις σχέσεις και την ελκυστικότητά τους. Σε κάποιες πόλεις, οι σύγχρονες προκλήσεις αναφορικά με τους αστικούς κήπους συνδέονται με:

- Αβεβαιότητα σχετικά με το μέλλον του κήπου.
- Κίνδυνο της απώλειας προς όφελος της οικοδομικής ανάπτυξης.
- Αλλαγή στη σύνθεση των καλλιεργητών της πόλης λόγω ηλικίας, αλλαγής τόπου διαμονής ή προσωπικών περιστάσεων.
- Έλλειψη έλκυστικότητας προς νέους κατόχους αγροκηπίων, ειδικά νεαρών ατόμων.
- Έλλειψη ποικιλομορφίας χώρων, χρηστών και χρήσεων.

Ερώτηση 1: Πώς μπορούν οι καλλιεργητές να ενισχύσουν τη σημασία των κήπων τους μέσα στην πόλη; Πως μπορούν να κάνουν ένα κήπο πιο συναφή με την πόλη και πιο ελκυστικό;

Ερώτηση 2: Γιατί οι δημόσιες αρχές πρέπει να ενδυναμώνουν το κύρος των αστικών κήπων στην πόλη και πώς μπορούν να το πράττουν;

Εικόνα 2 – Μελισσοκόμοι σε δράση ανοικτή στο κοινό, Κήποι Martineau, Μπέρμιγχαμ, ΗΒ. Φωτ.: Sandra Costa

Εικόνα 3 - Quinta da Granja, δημόσια μονοπάτια μεταξύ των κηπαρίων, Λισαβόνα. Φωτ.: Sandra Costa

Συμβουλές προς τους καλλιεργητές

Πώς μπορούμε να βελτιώσουμε τη σημασία του κήπου μας;

Ο κήπος σας θα είναι πιο ενσωματωμένος στην πόλη και πιο ελκυστικός αν περισσότερα άτομα εμπλακούν:

- Εμπλέξτε παιδιά προσφέροντας ένα κηπάριο στο πλησιέστερο νηπιαγωγείο ή δημοτικό.
- Συμμετέχετε σε δίκτυα και δουλέψτε μαζί με ΜΚΟ για να μάθετε περισσότερα και να γεννήσετε νέες ιδέες.

Κάντε τον κήπο σας προσβάσιμο στο ευρύ κοινό:

- Επιτρέψτε σε άτομα από τη γειτονιά να έχουν πρόσβαση και να διέρχονται μέσα από τον κήπο.
- Προσφέρετε υπαίθρια παγκάκια.
- Οργανώστε ημέρες ανοικτές στο κοινό.
- Οργανώστε δράσεις με την εμπλοκή του κοινού.
- Προσφέρετε εργαστήρια εκπαιδευτικά σε θέματα π.χ. κηπουρικής, κομποστοποίησης, διαχείρισης νερού, μελισσοκομίας και ανακύκλωσης.

Αυξήστε τη λειτουργικότητα του κήπου:

- Προσφέρετε ποικιλία χώρων πέρα από την καλλιέργεια των επιμέρους αγροκτημάτων, όπως ένα κοινό θερμοκήπιο, παιδική χαρά, λέσχη, χώρο εκδηλώσεων, πρασιά με δένδρα.
- Προσφέρετε κηπάκια διαφορετικών μεγεθών για διαφορετικές ομάδες πληθυσμού.
- Προσφέρετε υπερυψωμένα κηπάκια για άτομα με αναπηρίες.

- Προσφέρετε ένα περιβόλι με οπωροφόρα δέντρα και δεντροστοιχίες ώστε να προσφέρουν μεγαλύτερη βιοποικιλότητα και να προσελκύσουν επικονιαστές.

Κάνετε καλή διαχείριση του κήπου:

- Μην παραμελείτε το κηπάριό σας.
- Φροντίστε για προσωρινά κενά αγροτεμάχια.
- Συνεργαστείτε για τη διαχείριση των κοινόχρηστων χώρων του κήπου.

Ενημερώστε το κοινό και τους καλλιεργητές για το τι συμβαίνει στον κήπο:

- Βάλτε μια πινακίδα ανακοινώσεων.
- Χρησιμοποιήστε μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εικόνα 4 – Καθιστικά κατά μήκος κοινόχρηστων χώρων, αστικός κήπος Hanbruch, Άαχεν, Γερμανία. Φωτ.: Runrid Fox-Kaemper

Εικόνα 5 – Κοινόχρηστο θερμοκήπιο, αστικός κήπος της οδού Walsall, Μπέρμιγχαμ, ΗΒ. Φωτ.: Sandra Costa

Περισσότερα

Ρίξτε μια ματιά στους πρόσφατα υλοποιημένους κοινοτικούς κήπους, οι οποίοι τείνουν να είναι πιο ανοιχτοί στο κοινό και περιλαμβάνουν περισσότερη ποικιλομορφία δραστηριοτήτων και χώρων. Παρόλο που δεν χρειάζεται να εντάξετε όλους τους χώρους στην καλλιέργεια, προσπαθήστε να δημιουργήσετε κάποιους διαφορετικούς χώρους καθώς αυτοί βελτιώνουν τους κήπους.

Μελέτες περίπτωσης

Το **Prinzessinnengärten** είναι ένας κοινοτικός κήπος στο Βερολίνο που αναπτύχθηκε σε ένα οικόπεδο που υπήρξε σκουπιδότοπος για μισό αιώνα. Οι ντόπιοι μπορούν να συναντηθούν, να πειραματιστούν και να ανακαλύψουν περισσότερα για τη βιολογική παραγωγή τροφής, τη βιοποικιλότητα και την προστασία του κλίματος. <http://prinzessinnengarten.net/about/>

Οι κήποι **Martineau** είναι ένας κοινοτικός κήπος που ιδρύθηκε στο Μπέρμιγχαμ μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Προσφέρει ποικιλία από περιβάλλοντα που λειτουργούν ως καταφύγιο για την αστική άγρια ζωή στην πόλη, την τοπική κοινωνία και τους επισκέπτες. Έχει καλά οργανωθεί ως τόπος θεραπείας για άτομα με αναπηρίες και μαθησιακές δυσκολίες δια της εφαρμογής της θεραπευτικής καλλιέργειας λαχανικών. Επίσης λειτουργεί ως χώρος φιλοξενίας εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. <http://www.martineau-gardens>

Εικόνα 6 – Αστικοί κήποι Quinta da Granja, με πάρκο αναψυχής σε πρώτο πλάνο και τις περιοχές καλλιέργειας πίσω, Λισαβόνα, Πορτογαλία, Φωτ.: Sandra Costa

Εικόνα 7 – Αστικοί κήποι Quinta da Granja, Λισαβόνα, Πορτογαλία, Φωτ.: Sandra Costa

Πληροφορίες σε φορείς χάραξης πολιτικής

Γιατί πρέπει όσοι διαμορφώνουν πολιτικές να υποστηρίζουν τους αστικούς κήπους;

- Οι αστικοί κήποι παρέχουν πολλές οικοσυστημικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής συνοχής, της παραγωγής τροφής, των εκπαιδευτικών παροχών, και της αστικής βιοποικιλότητας.
- Οι αστικοί κήποι προσφέρουν πολλά οικονομικά πλεονεκτήματα, όπως η εξοικονόμηση δαπανών υγείας και ο δωρεάν, συμμετοχικός τρόπος συντήρησης πρασίνου στους δημόσιους χώρους.

Πως μπορείτε εσείς ως πολεοδόμος ή αρχιτέκτονας τοπίου να υποστηρίξετε την ιδέα των αστικών κήπων;

Σε επίπεδο πόλης ή γειτονιάς:

- Δημιουργήστε συνθήκες υπό τις οποίες η γη και η χρήση των κήπων θα κατοχυρωθεί θεσμικά, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, μέσα από τον πολεοδομικό σχεδιασμό.
- Διευκολύνετε την συνέχεια των πράσινων χώρων συνδέοντας τους κήπους με άλλη πράσινη υποδομή.
- Ξανασκεφθείτε τη δημόσια συγκοινωνία ώστε να είναι ευέλικτη και να παρέχει στάσεις κοντά στους αστικούς κήπους.
- Παρέχετε ποδηλατοδρόμους και πεζόδρομους προς και διαμέσου των κήπων ώστε να διασφαλίσετε την πρόσβαση του κοινού.
- Υποστηρίξτε πρωτοβουλίες σχολείων για τη δημιουργία κήπων.

Σε επίπεδο κήπου:

- Συμπεριλάβετε τους καλλιεργητές

και την περιβάλλουσα κοινότητα στη διαδικασία σχεδιασμού του έργου.

- Σχεδιάστε τον κήπο ώστε να είναι πιο πολυλειτουργικός και πολυσυλλεκτικός (ηλικία, φύλο, εθνότητα).
- Παρέχετε συμβουλές, χρηματοδότηση και συνεργασία για τη βελτίωση της ποικιλομορφίας των χώρων μέσα στους κήπους.
- Αναψυχή, εκπαίδευση και παιχνίδι – παρέχετε χώρους παιγνίου που να σχετίζονται με την καλλιέργεια και την εκμάθηση των φυσικών διεργασιών.
- Προσφέρετε χώρους για εορταστικές εκδηλώσεις.
- Σχεδιάστε ενσωματώνοντας νέες τεχνολογίες (λ.χ. διαδίκτυο).
- Εφαρμόστε αρχές αειφορίας επανεξετάζοντας την ενεργειακή απόδοση και νέους περιβαλλοντικά φιλικούς τρόπους συγκομιδής και αποθήκευσης όμβριου ύδατος.

Υποστηρίξτε τη σημασία των κήπων και της αστικής καλλιέργειας και διαθέστε γη για τον σκοπό αυτό.

Περισσότερα

Μελέτη Περίπτωσης

Η Λισαβόνα (Πορτογαλία) έχει αναπτύξει ένα εξειδικευμένο πρόγραμμα για την προαγωγή των αστικών κήπων ως μία νέα χρήση για πράσινα πάρκα και κήπους. Τα αποκαλούμενα πάρκα αστικών κήπων συνδυάζουν περιοχές για παραγωγή τροφής και για αναψυχή και ενσωματώνονται στην πράσινη στρατηγική της πόλης. Τα Πάρκα Αστικών Κήπων προτίθενται να εγκαταστήσουν περισσότερους από 20 αστικούς κήπους πριν το 2017.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Mata, D. (2014). Lisbon's green plan actions: towards a green city. Available at: http://www.urbanallotments.eu/fileadmin/uag/media/Lisbon/2-GVSF-CML-paper_COSTLNEC_FINAL.pdf (accessed 15 May 2016).

http://www.cm-lisboa.pt/fileadmin/VIVER/Ambiente/Hortas_Urbanas/ParqueHorticolaLisboa.JPG

<http://www.cm-lisboa.pt/en/living-in/environment/municipal-horticulture-parks>

Εικόνα 8 – Ποδηλατόδρομοι και πεζόδρομοι σε επαφή με τις περιοχές καλλιέργειας, Quinta da Granja, Λισαβόνα, Πορτογαλία, Φωτ.: Sandra Costa

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ

Sandra Costa¹; Birmingham City University, United Kingdom

Runrid Fox-Kaemper, ILS - Research Institute for Regional and Urban Development, Germany

Russell Good; Birmingham City University, United Kingdom

¹υπεύθυνος σύνταξης: sandra.costa@bcu.ac.uk

Μετάφραση: Βύρωνας Ιωάννου, Τμήμα Αρχιτεκτονικής, Πανεπιστήμιο Frederick, Κύπρος, b.ioannoufrederick.ac.cy

Επιμέλεια: Θεοδοσία Ανθοπούλου

ΣΕΙΡΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ ΦΥΛΛΑΔΙΩΝ | ΕΚΔΟΣΗ 1 ΜΕΤ. ΕΛΛΗΝΙΚΑ | ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ: 01 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

COST (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνεργασίας για την Έρευνα και την Τεχνολογία) είναι ένα πανευρωπαϊκό διακυβερνητικό πλαίσιο. Η αποστολή του είναι να ενισχύσει την επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη οδηγώντας σε νέες ιδέες και προϊόντα και δι' αυτών να συμβάλει στην ενδυνάμωση των δεξιοτήτων έρευνας και καινοτομίας στην Ευρώπη.

www.cost.eu

Το COST υποστηρίζεται από το Πρόγραμμα Πλαίσιο Ορίζοντα 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευχαριστίες

Το παρόν φύλλο εργασίας βασίζεται στο έργο της Δράσης COST TU1201 Αστικοί Κήποι στις Ευρωπαϊκές πόλεις που υποστηρίχθηκε από το COST (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνεργασίας για την Έρευνα και την Τεχνολογία)

www.urbanallotments.eu

Επισκεφθείτε τους Αστικούς Κήπους στην Ευρώπη:

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>